ԵՐԿՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 61 ՇԱԲԱԹ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1871

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ամէն շաբաթ օրեր կհրատարակուի։
50 թուոյ համար 2 արծաթ ռուբլի վճռատնային 30 դրչ։ կանխիկ վաճառը 40 փր։ Փոստային տուրը 3 դրուշ է մէկ անգամի համար։

Գնաբս երկաւիքներուն ծախը բաժանորդաց չվճարուիր։
Հրատարիս վերաբերեալ որ և է գրուած ուղղելի աու Տնօրէնն է Կ. Պոլիս Գիւմիւշլուխ խանի վերի յարկը թիւ 24։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Ա. Զ Դ

Եվանգրոսի մեր գաւառական մեծապատիւ գործակալներէն որ բարեհաճին Հայրենիքի մեծապատիւ բաժանորդաց ամբողջ տանկը մեզ ղրկել։

Այս առթիւ կյիշեցունեմք անվճար մնացած բաժանորդագիններն ալ՝ այլևս չյապաղելով փութան մեզ ղրկել։ . . . .

Զագմագհըլար–Եօզուշու թիւ 52 համբաւաւոր ոսկերիչ և միանգամայն քաջհմուտ ժամագործ Գալֆեանն մեծապատիւ Մկրտիչ աղայի խանութը՝ ոսկերչութեան և ժամագործութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ ոսկիէ զանազան պատկերներ՝ ծալիկներ՝ ևն. նկարուած շատ տեսակ աննման պատրաստ չինքեր և զանազան տեսակ զարդեր գտնուելէ զատ, նաև քանդակագործութեան վերաբերեալ ամեն տեսակ ուզուած չինքեր խիստ գեղեց կերպով կչինուի, առանց ցերապիոյ չինքերէն տարբերելու, մինչև ցարդ մայրաքաղքիս մէջ նմանը չտեսնուած վարպետութեամբ։

Գոհացուցիչ և միանգամայն չափաւոր գնով չինուիլն ալ ձրիի նման գալուն՝ տարակոյս չկայ թէ՝ բոլոր ազգայնոց ունեցողները պիտի դիմեն առ մեծապատիւ Մկրտիչ ազա Գալֆեան։

Ազգարև այսպիսի հաղուագիւտ՝ նըշանաւոր հանճարեղ արհեստաւոր մը մեծ պատիւ է Ազգիս, և նոյն իսկ Տան. կատանի, իր չհանալի խորհրդաւոր չինքերով. ինչպէս շատ մը տեսնողներ գրանչացած են։

Բերա Ինկիլիզ–Սարայի մօտ գեղեցիկ դիւքով 360 կանգուն դեռահաս մը կայ ջրհորով. ծախու առնել ուզողը՝ լրագրոյս դրասենեակէն կըրնայ տեղեկանալ։

Հայրենիքը ձեռքէ առնել ուզողները կհրաւիրուին մաքսի դէմ Սոճի Մ. Պօղոս աղայի խանութը, և կամուրջի դլուխ նոր հաստատուած բազրաւաճառի խանութը։

1870 տարոյս երկրագունդը կազմուած կծախուի Գալաֆեան գրատունը. դին 4 արծաթ մէճիտ։ Նոյն տեղ կծախուի նաև վիբմոր Լանկլուայի «Հին և նոր Հայ պատմագրոյ հատուածոյներն Ա. և Բ. հատորներ. դին իւրաքանչիւր հատորին 5 ֆրանգ։

ՍԳԱԼԻ ՄԱՀ
ԳԱՑՊԱՐ ԷՖԷՆՏԻ Ի. ԿԻՒՄԻՒՇՃԵԱՆՑ

Անցեալ կիրակի, օգոստ. 1, մեծաշուք գաստպար էֆէնտի կիւմիւշճեանց 75 տարեկան հասակի մէջ իր մահկանացուն կնքեց. յաւղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ ի Գուրուչէշմէ, Ս. Եկեղեցւոյն մէջ դերապատիւ կապուտիկեան սրբազան յատուկ Ս. անմահ Պատարագ մատոյց, յետոյ ամենապատիւ Ս. Պատրիարքը ազդու դամբանական մը խօսեցաւ։ Մարմինը լուսահոգի հանգուցեալին ըղձիցը համեմատ փոխադրեցաւ ի Սամաթիա, և Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ եւաևի պարտիզին մէջ ամփոփուեցաւ։ Թաղման հանդէսը խիստ մեծահանդէս եղաւ, և Սամաթիա առ հասարակ իր երախտագիտութեանն ի նշան կը փութար հանգուցեալին վերջին ծնաւորդաց պարտուպատշաճ յարգանքը մատուցանել։

Հանգուցեալ Գաստպար էֆէնտի ազգային մեծատանց մէջ նշանաւոր տեղ մը բռնած էր, և այս վիճակին ալ ժամանած էր միմիայն իր հանրամանօք աշխատասիրութեամբը և ուշիմութեամբը։ Բարձրաստիճան նախարարաց քով մեծ վարկ և համարում ունէր, իւր ազգին ալ զանազան ծառայութիւններ մատուցած, իսկ իւր արհեստաւորաց դասուն ալ հոգին էր։ Կը թողու երկու մանչ և երեք աղջիկ զաւակներ. անդրանիկ որդին Գաբրիէլ էֆէնտի արդէն ծանօթ է ազգայնոց իր ուսումնասիրութեամբը և ազգասիրութեամբը. որ դպրոցական յառաջադիմութեան սիրող ըլլալը ապացոյցներով հաստատած է, Գուրուչէշմէի վարժարանին վրայ տարած մտանուր հոգերովը, տրիէ բուսական աշակերտներն ընծայած է ազգին, և անոնցմէ ոմանց ազգասիրական ոգւոյ ալ հայրական պաշտպանութիւն ընելով. Նախ Շահնազարեան վարժարանը, և այժմ ալ յեւրոպա ղրկած է իրենց դաստիարակութիւնը կատարելագործելու։ Ա.յս ոգւով և այս սրտով զուսակ մը երբ իր անդուգական հօրը տեղը կ'անցնի, իրաւունք ունինք վերհիմարուելու մեր ցաւոյը մէջ, թէ անոր տեղը պարապ չպիտի մնայ, և թէ աւելի ընդարձակ ասպարէզ պիտի գտնէ իր սրտին բաղձանքները լրացնելու, ազգին կարևոր ծառայութիւն ընելու բաղձանքները։ Ինչպէս որ իւր բարեպաշտ հօրը մարմնոյն թաղմանը առթիւ Սամաթիոյ Նունեան վարժարանի ամբողջ չինութիւնը իր եղբօրը և քոյրերուն հետ խոստանալը և հազար ոսկի վճարել յանձն առնելը կ'ապացուցանէ նաև մեր ըսածները. ահաւասիկ նոյն պայմանագրին պատճէնը։

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Ստորագրեալքս կխոստանանք որ Սամաթիոյ Նունեան ազգային վարժարանի ամբողջ չինութեանը համար միայն (1,000) հազար օսմանեան ոսկի պիտի վճարենք, սա պայմանաւ որ հանգուցեալ կիւմիւշճի Գաստպար աղա հայրերնիս Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ պարտիզի մէջ պիտի թաղուի և վերյիշեալ վարժարանի դրանց վրայ իր չինութեան յիշատակութիւնը պիտի արձանագրուի մարմարիոնեայ քարի վրայ։ Վերոգրեալ պայմանաց համեմատ զայս ստորագրութիւնս առաջ ի միամտութիւն։

1871 Օգոստ. 1 — Գ. ԲԸՐԵԼԶԱՏԷ — Գաբրիել Գ. Կիւմիւշճեան
Գուրուչէշմէ — ՅՈՎՀ. ԶԱՊԷԼ — Մխիթար Գ. Կիւմիւշճեան

Յիշատակաց արժանի տուն պայմանագրութիւնը կհաստատեմք մեր սովորական ստորագրութեամբ։

1871 Օգոստ. 1 — Պ. Կ. ՄԿՐՏԻՉ ԱՐԳԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
Գուրուչէշմէ Թ. խորհրդարան

—Մուսա լէռն 10 ժամ հեռաւորութեամբ Աստրոյ Մարմատիա անուն վանքը, լուսնաբնակ քրդերը կողոպտեր և Տրնէա անուն վանահայր սրբ եպիսկոպոսը չարաչար սպաններ են։

Քաղաքական ժողովը շարունակ Բ. Դրան թագրիր մատոյց՝ յիշեալ չարագործները պատժուելու և կողոպտուած ինչքերը գտնել և տեղը յանձնելու համար։

Նոյնպէսնաև մարդասպանութեան համար ալ փոխարինութիւն պահանջած է Բ. Դռնէն։

—Թարբերդ էն ժամանակէ մը իվեր տեղւոյն բարձր. կուսակալին ապօրինաւոր ընթացքէ և գործած անիրաւութեանց համար գառն գանգատներ եկած էին Պատրիարքարան և կուզէին թախանձանքով յիշեալ պաշտօնակալին անկումը. որովհետև այս փաշային օրով տաճկաց արտասքոյ կարգի խիստ չափազանց արտօնութիւններ չնորհելուն և ըրած ապստութեանց սչէք գոյելուն, շատ մը ազգայնոց հաւատափոխութեան պատճառ եղեր է, և վանքին ստացուածքը եղած ջուրը և այլն կենասական ինչքեր ապգայնոց ձեռնէ յափըշտակուելուն թալանուելուն չնէզ զատ՝ գործով իսկ կօգնէ եղեր։

Քաղաքական ժողովը՝ սէրութեան օրենսդ համեմատ փաշային ապօրինաւոր ընթացքէ դէմ՝ գանգատելէ զատ՝ պաշտօնէ ձգուելու համար ալ ազգու թագրիր ըրած է Բ. Դրան. ապա էն վանքին ջուրերը և ազգայնոց իրաւունքները չբռնաբարուին։

— Հաճկին գեր. ազգասէր առաջնորդ ի դրած գանգատանաց նայելով՝ Հաճկին Միւֆթիին ալ. Հայոց դէմ աչքով նայիլ զատ՝ ձեռքէն եկած ամեն չարիք ի գործ կդնէ եղեր, այս անձն ալ պաշտօնէ ձգուելու համար թագրիր ըրած։

Ջեմք յուսար թէ և ո՛չ մէկը անդործադրելի մնայ. . . .

Թէև ուրիշ բաղմաթիւ կենսական խնդրոյ համար ալ թագրիրներ և արշավումներ եղան, սակայն այժմ ժամանակը չըլլալուն ուրիշ յարմար առթի մը պաղած ևմք հրատարակել։

—Մեծապատիւ Գ. Թ. էֆէնտի Մազլումեան Գալաթալի ազգային վարժարանին համար մէկ տարեկան հայրենիք ընծայեց։

Գալաթալի ազգայնոց հետ մեր շնորհակալութիւնն ալ կյայտնեմք մեծ. Մազլումեան Գ. Թ. էֆէնտիի։

— Ես ուզում եմ ասել, որ ինչ-որ մի բան պետք է անել, որ մարդիկ ավելի լավ ապրեն, ավելի ազատ շնչեն, ավելի ուրախ լինեն, ավելի հավատան իրենց ուժերին, ավելի հավատան իրենց ապագային, ավելի հավատան իրենց երկրի ապագային, ավելի հավատան իրենց ազգի ապագային, ավելի հավատան իրենց մարդկության ապագային, ավելի հավատան իրենց աստծո ապագային, ավելի հավատան իրենց սիրո ապագային, ավելի հավատան իրենց ընկերության ապագային, ավելի հավատան իրենց ընտանիքի ապագային, ավելի հավատան իրենց երեխաների ապագային, ավելի հավատան իրենց ծնողների ապագային, ավելի հավատան իրենց պապերի ապագային, ավելի հավատան իրենց նախնիների ապագային, ավելի հավատան իրենց հոգիների ապագային, ավելի հավատան իրենց մարմինների ապագային, ավելի հավատան իրենց արյան ապագային, ավելի հավատան իրենց ոսկորների ապագային, ավելի հավատան իրենց մազերի ապագային, ավելի հավատան իրենց եղունգների ապագային, ավելի հավատան իրենց աչքերի ապագային, ավելի հավատան իրենց ականջների ապագային, ավելի հավատան իրենց քթերի ապագային, ավելի հավատան իրենց բերանների ապագային, ավելի հավատան իրենց ատամների ապագային, ավելի հավատան իրենց լեզուների ապագային, ավելի հավատան իրենց շրթունքների ապագային, ավելի հավատան իրենց ծնոտների ապագային, ավելի հավատան իրենց այտերի ապագային, ավելի հավատան իրենց ճակատների ապագային, ավելի հավատան իրենց գլուխների ապագային, ավելի հավատան իրենց ուղեղների ապագային, ավելի հավատան իրենց միտքերի ապագային, ավելի հավատան իրենց զգացմունքների ապագային, ավելի հավատան իրենց կամքերի ապագային, ավելի հավատան իրենց ոգիների ապագային, ավելի հավատան իրենց անձերի ապագային, ավելի հավատան իրենց էության ապագային, ավելի հավատան իրենց գոյության ապագային, ավելի հավատան իրենց կյանքի ապագային, ավելի հավատան իրենց մահվան ապագային, ավելի հավատան իրենց հարության ապագային, ավելի հավատան իրենց հավիտենության ապագային, ավելի հավատան իրենց աստվածության ապագային, ավելի հավատան իրենց սրբության ապագային, ավելի հավատան իրենց կատարելության ապագային, ավելի հավատան իրենց անսահմանության ապագային, ավելի հավատան իրենց անվերջության ապագային, ավելի հավատան իրենց անհասանելիության ապագային, ավելի հավատան իրենց անհասկանալիության ապագային, ավելի հավատան իրենց անբացատր

ՍԵՓԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Տիրապետութիւն իսկ ազատ ժողովրդեան վրայ ոչ միայն ինքնին ամենայն ազատութեանց ոչնչացումն է, այլ եւ ամենայն չարեաց ծնունդ եւ պատճառ։ Ուստի ամենայն ազատասէր ժողովրդեան ամենամեծ պարտաւորութիւնն է ամենայն ջանիւ եւ ամենայն զոհողութեամբ ոչնչացնել տիրապետութիւնը, որ եւ ինքն իրեն ոչնչացնելու միջոցներ կը պատրաստէ։

Ամենայն տիրապետութիւն ունի իր ներքին եւ արտաքին թշնամիները։ Ներքին թշնամիներն են ամենայն ազատասէր անհատներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել տիրապետութիւնը։ Արտաքին թշնամիներն են ամենայն ազատասէր ժողովուրդներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել տիրապետութիւնը։

Ամենայն տիրապետութիւն ունի իր ներքին եւ արտաքին բարեկամները։ Ներքին բարեկամներն են ամենայն տիրապետող անհատներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին պահպանել տիրապետութիւնը։ Արտաքին բարեկամներն են ամենայն տիրապետող ժողովուրդներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին պահպանել տիրապետութիւնը։

Ամենայն տիրապետութիւն ունի իր ներքին եւ արտաքին դաշնակիցները։ Ներքին դաշնակիցներն են ամենայն տիրապետող անհատներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։ Արտաքին դաշնակիցներն են ամենայն տիրապետող ժողովուրդներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։

Ամենայն տիրապետութիւն ունի իր ներքին եւ արտաքին գործակալները։ Ներքին գործակալներն են ամենայն տիրապետող անհատներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։ Արտաքին գործակալներն են ամենայն տիրապետող ժողովուրդներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։

Ամենայն տիրապետութիւն ունի իր ներքին եւ արտաքին ծառաները։ Ներքին ծառաներն են ամենայն տիրապետող անհատներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։ Արտաքին ծառաներն են ամենայն տիրապետող ժողովուրդներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։

Ամենայն տիրապետութիւն ունի իր ներքին եւ արտաքին ստրուկները։ Ներքին ստրուկներն են ամենայն տիրապետող անհատներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը։ Արտաքին ստրուկներն են ամենայն տիրապետող ժողովուրդներ, որոնք ամենայն ջանիւ կը ձգտին ոչնչացնել ազատութիւնը

ՊՈՒՇԿԻՆ

ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ — 1937

Խմբագրական կոլեգիա՝ Ա. Ալազանյան, Ա. Աղայան, Ա. Ահարոնյան, Ա. Բակունց, Ա. Գուլակյան, Ա. Զարյան, Ա. Թամանյան, Ա. Իսահակյան, Ա. Կամսար, Ա. Կոչար, Ա. Հովհաննիսյան, Ա. Ջրբաշյան, Ա. Ֆադեև, Ա. Ֆրանսուա-Պոնսե, Ա. Ֆրանս, Ա. Ֆրանս, Ա. Ֆրանս